

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІХ
ПРОГРАМАХ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ:
ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО ПРАКТИКИ**

**ТЕЗИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТУ**

(26–27 листопада 2025 року)

Харків 2025

Редакційна колегія:

Соломніков І. В. (відп. редактор), Індик Н. В.,

Семенцова О. В., Дудін О. А.,

Куценко М. Ю., Змій С. О., Рукавішников П. В., Харламова О. М.

Вища освіта є потужним чинником реалізації цілей сталого розвитку, оскільки забезпечує поєднання освітньої, дослідницької та соціальної функцій. Основними напрямками цієї діяльності є інтеграція принципів сталості в освітній процес, розвиток компетентностей здобувачів, підтримка інноваційних наукових досліджень, формування екологічно відповідального середовища кампусу, посилення соціального партнерства та міжнародної співпраці. Реалізація зазначених завдань сприятиме підготовці нового покоління фахівців, здатних ефективно реагувати на виклики сучасності та формувати сталий розвиток суспільства.

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.

2. Петренко І. (2019). Освіта для сталого розвитку: зміст та інституції. Розвиток сучасної освіти. 32(2). 15–25. URL: <https://dse.org.ua/arhivce/32/2.pdf>.

*Канд. екон. наук, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та HR
технологій О. В. Семенцова,
д-р держ. упр., професор Ю. О. Крихтіна*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ОРІЄНТИР В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ З УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

У сучасних умовах глобальних трансформацій сталий розвиток є не лише концепцією гармонізації економічного зростання, екологічної безпеки та соціального добробуту, а і стратегічним орієнтиром для системи вищої освіти. Формування нової генерації фахівців, здатних мислити системно, ухвалювати відповідальні рішення та ефективно реагувати на виклики сталого розвитку потребує інтеграції відповідних принципів у зміст і структуру освітніх програм.

Концепція сталого розвитку, сформульована в рамках діяльності ООН, включає 17 Цілей сталого розвитку (SDG), серед яких особливе значення для

управлінської сфери мають цілі, пов'язані з якісною освітою, гідною працею, економічним зростанням, індустріалізацією, інноваціями, відповідальним споживанням, а також дієвими інститутами.

Сучасна управлінська практика дедалі частіше орієнтується на ESG-підхід, який інтегрує екологічні, соціальні та управлінські критерії у процес ухвалення рішень і передбачає перехід від короткострокового прибуткового орієнтування до довгострокової стратегії сталого розвитку, де екологічна відповідальність, соціальна інклюзивність і прозорість управлінських процесів формують нову якість корпоративного управління. Освітні програми з управління, орієнтовані на підготовку фахівців для транспортного сектору, мають не лише відображувати ці тенденції у своїх навчальних планах, але і формувати у здобувачів вищої освіти компетентності, необхідні для впровадження ESG-підходів на практиці.

Отже, теоретичне осмислення SDG і ESG як інтегративних концептів створює підґрунтя для трансформації управлінської освіти відповідно до викликів XXI століття і забезпечення якісної підготовки фахівців, орієнтованих на досягнення балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та екологічною сталістю.

У межах спеціальностей 073 (D3) «Менеджмент» і 281 (D4) «Публічне управління та адміністрування» в УкрДУЗТ відбувається системна інтеграція концепції сталого розвитку в освітні програми з метою підготовки управлінців нового формату.

Курси, що викладають на кафедрі, по-різному інтегрують цілі сталого розвитку, відображуючи сучасні тенденції поєднання економічної, соціальної та екологічної складових у сфері публічного управління, економіки та залізничного транспорту.

Найбільшою мірою концепція сталого розвитку безпосередньо закладена в курсі «Публічне управління та адміністрування», де з 2021 року функціонує окремий модуль «Управління сталим розвитком» обсягом три кредити, що забезпечує системне формування компетентностей у сфері розроблення та

реалізації стратегій збалансованого розвитку на національному та локальному рівнях.

Питання сталого розвитку також знайшли відображення і дисциплінах, пов'язаних із державним і регіональним управлінням, зокрема в курсі «Децентралізація, місцеве самоврядування, сталий розвиток і громадянське суспільство», який прямо акцентує увагу на ролі місцевих громад у досягненні цілей сталого розвитку.

Важливою складовою є курс «Багаторівневе врядування: програми, проекти, стратегії та збалансований розвиток», де здобувачі ознайомлюються з інтегрованими моделями управління, що враховують економічні, соціальні й екологічні параметри розвитку.

Значний внесок у формування екологічної свідомості робить дисципліна «Екологічний менеджмент», що охоплює проблематику раціонального використання ресурсів і зниження негативного впливу транспортної галузі на довкілля.

У галузевому аспекті цілі сталого розвитку враховані в курсах «Економіка залізничного транспорту», «Управління транспортною інфраструктурою територій» і «Управління конкурентоспроможністю залізничного транспорту та менеджмент транспортних послуг», де проаналізовано необхідність поєднання економічної ефективності з екологічною та соціальною відповідальністю.

Додатково питання збалансованого розвитку розглянуто в курсах «Людський розвиток та фізіологія і психологія праці», «Соціально-економічне прогнозування», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», які розкривають соціальний вимір сталого розвитку, пов'язаний із підвищенням якості життя, гідними умовами праці та забезпеченням соціальної справедливості.

У блоці дисциплін, таких як «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека», «Міжнародна економіка» і «Міжнародні економічні

відносини», актуалізовано питання імплементації глобальних Цілей сталого розвитку в національні стратегії.

Отже, навчальний процес кафедри має чітко виражений інтеграційний характер щодо Цілей сталого розвитку, поєднуючи їх із підготовкою майбутніх фахівців у сферах державного управління, економіки, менеджменту і залізничного транспорту, забезпечуючи комплексне розуміння здобувачами взаємозалежності економічних, екологічних і соціальних чинників розвитку.

Стратегічним кроком у посиленні практичної спрямованості освітньої програми стало партнерство УкрДУЗТ із транспортними компаніями і міжнародними організаціями. Зокрема, спільна ініціатива з Університетом Західної Шотландії щодо запровадження магістерської освітньої програми двох дипломів «Sustainable logistics and supply chain management» інтегрує в освітній процес положення, безпосередньо пов'язані з Цілями сталого розвитку. Так, дисципліни, що стосуються управління організаційними ресурсами та міжнародних логістичних систем, акцентують увагу на ефективному використанні матеріальних, енергетичних і фінансових потоків з урахуванням екологічних і соціальних чинників, що безпосередньо корелює з SDG 7, 9 і 12. Курси з теорії та практики управління ланцюгами постачання, а також логістичного менеджменту і проєктування ланцюгів постачання розглядають моделі оптимізації логістичних процесів з урахуванням кліматичних ризиків і принципів відповідального виробництва, що відповідає SDG 13. Переддипломна практика забезпечує можливість апробації знань у реальному бізнес-середовищі, сприяючи розвитку компетентностей, пов'язаних із соціальною відповідальністю компаній і реалізацією SDG 8. У такий спосіб навчальний процес набуває комплексного виміру, у якому інтеграція теоретичних знань, дослідницької діяльності та практичного досвіду створює передумови для формування фахівців, здатних здійснювати професійну діяльність відповідно до глобальних завдань сталого розвитку.

Наявні напрацювання створюють підґрунтя для подальшого вдосконалення програм і підвищення рівня міждисциплінарності освітнього

процесу. Розширення партнерських зв'язків із міжнародними університетами та бізнес-структурами відкриває нові горизонти для адаптації передових практик, включаючи розроблення спільних курсів, спільні дослідницькі проєкти і мобільність викладачів. Особливу перспективу становить поглиблення аналітичної складової навчання через впровадження проєктно-орієнтованого підходу, що поєднує економічні, екологічні та соціальні аспекти управління.

Отже, подальший розвиток освітніх програм з урахуванням стратегічного орієнту на сталий розвиток має потенціал не лише для оновлення змісту навчання, але і формування нової освітньої культури, заснованої на цінностях відповідального лідерства, критичного мислення та глобальної взаємозалежності.

*Кандидати екон. наук, доценти кафедри
менеджменту, публічного управління та
HR-технологій **О. В. Громова,**
В. Г. Яковенко*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасні глобальні виклики, серед яких пандемія COVID-19 і воєнні дії в Україні, актуалізували потребу модернізації освітнього процесу. Дистанційне навчання стало не лише вимушеною формою організації освітнього середовища, а і потужним стимулом для цифровізації та впровадження новітніх технологій.

Загалом модернізацію освіти в умовах дистанційного навчання можна подати за такими напрямками:

1. Цифрова трансформація – впровадження онлайн-платформ, інтерактивних інструментів і віртуальних середовищ.
2. Інклюзивність – подолання цифрової нерівності, забезпечення рівного доступу до освіти.